

ΙΛΙΣΣΟΣ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Εκδιδόμενον ἀπαξ τοῦ μηνός.

Εν ΑΘΗΝΑΙΣ 15 Ἰουνίου 1868. | ΕΤΟΣ Α'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Β'.

ΠΥΡΡΩΝ Ο ΠΛΕΙΟΣ.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἤρξαντο διαφθειρόμενα τὰ αὐστηρὰ καὶ ἐνάρετα τῶν Ἑλλήνων ἦθ' ἰδίως μετὰ τὴν ἐξουδένωσιν τῆς πολιτικῆς ἰσχύος τῶν Ἀθηνῶν καὶ πασῶν τῶν ἄλλων πόλεων ἡ διαφθορά αὕτη ἐξενίκησεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε κατέκλυζεν ἤδη καὶ αὐτὰ τὰ τυχὸν σωζόμενα λείψανα τῶν ἠθῶν τῆς εὐκλειᾶς ἐποχῆς. Οὐδεὶς ἐσκέπτετο τὴν δόξαν τοῦ Θρακυβοῦλου, καὶ ἀντὶ τῶν παιάνων τοῦ Τυρταίου, περιφέροντο εἰς τὰ στόματα τῶν Ἀθηναίων οἱ ἐξῆς στίχοι Ἀπολλοδώρου τοῦ Καρυσίου, μισοῦντος τὸν πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας πόλεμον :

ὅσω δ' ἠδύνα
τὰ πράγματ' ἐν ταῖς πόλεσιν ἦν ἂν ἡ τὰ νῦν,
εἰ μεταβάλλοντες τὸν βίον διήγομεν
πίνειν Ἀθηναίους ἅπαντας, τοὺς μέχρι
ἑτῶν τριάκοντ' ἐξίεναι, τοὺς δ' ἱππέας
ἐπὶ κῶμον εἰς Κόρινθον ἡμέρας δέκα
στεφάνους ἔχοντας καὶ μύρον πρὸ ἡμέρας,
τοὺς τὴν ῥάφανον πωλοῦντας ἔφειν Μεγαρέων,
εἰς τὸ βαλανεῖον ἀπιέναι τοὺς συμμάχους.
κερανῶναι τὸν οἶνον Εὐβοεὺς τροφή
καὶ βίος ἀληθής.

Ἡ οἰκτρὰ αὕτη ἠθικὴ κατάσασις σπουδαίαν ἐπίδρασιν ἔσχε καὶ ἐπὶ τῆς φιλοσοφίας. Ὁ ἱερώτατος Πλάτων ἐσιώπα ὑπὸ

τὸν τάφον καὶ ἡ Ἀκαδημαϊκὴ σχολή, ἣν ὁ μεγαλοφυὴς τοῦ ἰδρυτοῦ νοῦς δὲν κατείχε πλέον ἀπὸ τὰς ἐπικινδύνους αὐτῆς ῥοπᾶς, ἐκλινε μαλλον πρὸς τὸν Πυθαγορισμόν. Ἀφ' ἑτέρου ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τῶν συγχῶν αὐτοῦ ἀντιρρήσεων, κατεπολέμει ἐπιτυχῶς τὴν ἐξησθενημένην Ἀκαδημίαν, καὶ μόλις κατώρθου ν' ἀποσπᾷ τινὰς τῶν ὑπερασπιστῶν αὐτῆς, μὴ δυναμένους νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν περιωπὴν ἐκαίνην, ἐξ ἧς ὁ Πλάτων κατοπτεύσας τὰ περὶ ἑαυτὸν καὶ τὰ ἐν ἑαυτῷ διέπλασε σύστημα φιλοσοφικὸν ἀντάξιον τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ δεύτερος Πῆλιος τῆς φιλοσοφίας, ἔδυσσε διὰ παντὸς καὶ ἤδη δὲν φωτίζει τὸν ὀρίζοντα τῆς φιλοσοφίας, εἰμὴ πληθὺς ἀστέρων, ἀλλ' ἀστέρων μικρῶν καὶ ἥκιστα φωτεινῶν, ποικίλας διευθύνσεις ἐχόντων καὶ καθ' ἑκάστην συγκρουομένων ἀλλήλοις.

Ὁ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ὠφελήθησαν βεβαίως ἐκ πάντων τῶν στοιχείων, ἅτινα ὑπέδειξαν οἱ μέχρις αὐτῶν φιλοσοφήσαντες· ἀλλὰ πολλὰ δοξασίαι τῶν ἀρχαίων ἐκείνων φιλοσόφων, ἐκφερόμεναι ἐν εἰδῶ ἀποφθεγμάτων, ἐνέκλειον τὰ σπέρματα στρεβλῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων, ἅτινα, ἅμα τῇ εὐκαιρίᾳ, ἐμελλον ν' ἀναρρυθμίσωσι προσελκύοντα συρφετὸν ὀπαδῶν καὶ δυστυχῶς τοιαύτη εὐκαιρία παρέστη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς χαλαρώσεως τῶν ἠθῶν.

Οἱ σοφισταί, καθ' ὧν πολεμῶν καθ' ὅ-
λον αὐτοῦ τὸν βίον, ἀπέθανεν ὁ μέγας ἐν
τῇ ἀπλότῃ Σωκράτης, ἐπολεμήθησαν ἐ-
πιτυχῶς ὑπὸ τε τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ
Ἀριστοτέλους, ἀλλὰ δὲν ἐνικήθησαν ἐντε-
λῶς· ἐξηκολούθησαν οὗτοι τελειοποιούντες
τὸ φοβερὸν αὐτῶν ὄπλον τὴν διαλεκτι-
κὴν, δι' ἧς κατέβηλον τὸν ἐξεστηκότα
καὶ θαυμάζοντα ὄχλον.

Εἰς τὴν διαλεκτικὴν ταύτην ἤσκουντο
καὶ οἱ πλείστοι τῶν εἰσαγαγόντων τὰς
πολυειδεῖς ἐκείνας αἵρέσεις ἐπὶ Μ. Ἀλε-
ξάνδρου. Τινὲς τῶν τότε φιλοσόφων προ-
σεπάθουν ν' ἀντιστῶσιν εἰς τὴν ἐπικρα-
τοῦσαν κακοήθειαν, ἀρυόμενοι παραμυθίαν
ἐκ τῆς καταφρονήσεως τῶν τε ἡδονῶν καὶ
ἀλγυδόνων καὶ ἐν ἑαυτοῖς συγκεντρύνοντες
τὸ πνεῦμα, ἀδιάφοροι πρὸς πάντα τὰ ἐκ-
τὸς δεικνύμενοι· τοιοῦτοί εἰσιν οἱ στωϊ-
κοί. Οἱ μιμηταὶ Διογένης τοῦ κυνὸς
διδάσκοντες τὴν καταφρόνησιν τῶν ἡθῶν
καὶ τοῦ κοινωνικοῦ βίου καθίσταντο σκάν-
δαλον διὰ τὴν παράδοξον αὐτῶν ἡθικὴν.
Ἄλλοι ἐξ ἐναντίας ἤκιστα ἐκτιμῶντες
τὴν ἐγκράτειαν ἐπεδίδοντο μαλθακῶς εἰς
τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἡδονῶν· τοιοῦτοί ἦσαν
οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἀριστίππου καὶ ἰδίως τοῦ
Ἐπικούρου, κηρύττοντος μεγάλη τῇ φω-
νῇ, ὅτι «ἀρχὴ καὶ ῥίζα παντὸς ἀγαθοῦ ἡ
τῆς γαστρὸς ἡδονή, καὶ τὰ σοφὰ καὶ τὰ
περιττὰ εἰς ταύτην ἔχει τὴν ἀναφορὰν,»
καὶ «οὐ γὰρ ἔγωγε δύναμαι νοῆσαι τ' ἀ-
γαθὸν ἀφαιρῶν μὲν τὰς διὰ χυλῶν ἡδονάς,
ἀφαιρῶν δὲ τὰς δι' ἀφροδισίων, ἀφαιρῶν
δὲ τὰς δι' ἀκροαμάτων, ἀφαιρῶν δὲ τὰς
διὰ μορφῆς κατ' ὄψιν ἡδεΐας κινήσεις.»
Καὶ οἱ ποιηταὶ δὲ τῆς νέας κωμωδίας, οἵ-
τινες ἤθελον ν' ἀρέσκωσιν εἰς τὸ ἐκτεθη-
λυμένον κοινὸν διὰ λογοπαιγνίων καὶ ἀσέ-
μνων δραμάτων εἰς τὴν αὐτὴν αἵρεσιν ἐ-
τάσσοντο· τὸ θέατρον εἶχεν ἀπολέσει διὰ
παντὸς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ σοβαρότητα
καὶ ἀξιοπρέπειαν. Οἱ Μεγαρίκοι ἐξήντλουν
ὅλην αὐτῶν τὴν σοφίαν εἰς ματαιὰς συζη-
τήσεις. Ὁ Δημόκριτος καὶ μετὰ θά-
νατον ἠρίθμει πληθὺν ὀπαδῶν, ἀσπαζο-
μένων τὴν περὶ ἀτόμων διδασκαλίαν ἐκεί-
νου, τὴν ἀθείαν, τὴν φιληδονίαν καὶ τὴν
περὶ παντὸς ἀμφιβολίαν. Πάντες δὲ οἱ

ἰδίως καλούμενοι διαλεκτικοί, ἡσχο-
λοῦντο εἰς ἐξεύρεσιν λεπτῶν ζητημάτων,
εἰς διαστολὰς καὶ ὑποδιαστολὰς, καὶ εἰς
εὐφυεῖς λύσεις ἀποριῶν, ἃς αὐτοὶ ἐνέβαλ-
λον εἰς τὰ πνεύματα τῶν Ἑλλήνων, οἵτι-
νες ζωηρὰν ἔτι φύσιν ἐδείκνυνον ἐν τῷ μέ-
σω καταρρέουσας κοινωνίας.

Διὰ τῶν αἵρεσιάρχων τούτων ἡ φιλο-
σοφία κατέστη τερπνὸν χρῆμα καὶ εὐπρόσ-
δεχτον τοῖς πολλοῖς, συνάδουσα ὡς ἐπὶ τὸ
πολὺ πρὸς τὴν τάσιν τῶν καιρῶν· ἔνεκα
δὲ τούτου ἡ γνώσις τῆς φιλοσοφίας ἀναγ-
κία τότε ἐλογίζετο διὰ πάντας τοὺς κα-
λῆς ἀγωγῆς τυγχάνοντας. Πάντες οἱ στρα-
τιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ πρὶν ἢ καθέξωσι
τὰς ὑψηλὰς θέσεις ἔπρεπε νὰ βαπτισθῶσιν
εἰς τὴν κολυμβήθραν φιλοσοφικῆς τινος
αἵρέσεως. Ὁ Πλούταρχος (ἐν βίῳ Ἀράτου
3) ἱστορεῖ ὅτι ὁ Ἀβαντίδας ἀποκτείνας
Κλεινίαν τὸν πατέρα τοῦ Ἀράτου καὶ γε-
νόμενος τύραννος τῆς Σικυῶνος ἐτέρπετο
συμφιλονεικῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ μετὰ Δεινίου
καὶ Ἀριστοτέλους τοῦ διαλεκτικοῦ οὐδα-
μῶς προφυλαττόμενος ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν,
οἵτινες συνομόσαντες εὐχερῶς αὐτὸν ἀνεί-
λον. Καὶ αὐτοὶ μάλιστα οἱ ἐξ ἐπαγγέλ-
ματος φιλόσοφοι ὡς ῥήτορες ἐκ τῶν μάλα
δεινῶν ἐπέμποντο πολλάκις ὡς πρεσβευ-
ταὶ διὰ πολιτικὰς ὑποθέσεις.

Ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ γυναῖκες μετέχου-
σι τοῦ γενικοῦ πρὸς τὴν φιλοσοφίαν ὁρ-
γασμοῦ οὐδαμῶς ὀλιγώρουν αὐτῆς. Ὁ
Ἀθήναιος (ΙΓ'. 46—70) μνημονεύει ὅτι
ἡ Γνάθαινα (ἡ Γναθαίνιον ὑποκοριστικῶς)
ἡ Λάμια καὶ πολλὰ ἄλλα ἑταῖραι μέγα
ἐφρόνουν ἐφ' ἑαυταῖς, παιδείας ἀντεχόμε-
ναι καὶ τοῖς μαθήμασι χρόνον ἀπομερί-
ζουσαι· διόπερ καὶ εὐθικτοὶ καὶ ἀστυκαὶ
εἰς τὰς ἀπαντήσεις ἦσαν, ὡς καὶ αἱ τὴν
σήμερον πλημμυροῦσαι τὰς εὐρωπαϊκὰς
μεγαλοπόλεις εὐγενεῖς ἑταῖραι. Αἱ ἑταῖ-
ραι τῶν χρόνων ἐκείνων πολυπλασια-
σθεῖσαι ἀπετέλουν τὸ ζωτικώτατον στοι-
χεῖον τῶν κοινωνιῶν. Ἀριστοφάνης ὁ Βυ-
ζάντιος ἀναφέρει κατ' ὄνομα ἑκατὸν τριά-
κοντα ἑταῖρας, ἃς μόνον αἱ καλὰ Ἀθηναί-
ἐξήνεγκαν, ὁ δὲ Γοργίας καὶ ὁ Ἀπολλό-
δωρος προσθέτουσι πολλὰ ἕτερα χαρίεντα
πρόσωπα εἰς τὸν ὄμιλον ἐκείνων. Φιλόσο-

φοι, κωμωδοποιοὶ καὶ ἐλεγειογράφοι συν-
διέτριβον αἰεὶ μετὰ τῶν εὐφυῶν τούτων
δεσποινῶν. Νικαρέτη ἡ Μεγαρίς ἑταῖρα
οὐσα οὐχὶ ἀγενὴς ἠκροῶτο Στίλπωνος τοῦ
φιλοσόφου καὶ κατὰ παιδείαν ἐπέραστος
ἦτο· ἡ διαβόητος ἐφ' ἑταιρείᾳ Λεόντιον,
ἣτις δὲν ἐπαύσατο ἑταιροῦσα καὶ ὅταν ἤρ-
ξατο νὰ φιλοσοφῇ, ἐφοίτα μετὰ πολλῶν
ἄλλων λάγων ἑταιρῶν εἰς τοὺς κήπους
τοῦ Ἐπικούρου, οὗτινος, καίτοι ἐγκυκλίου
παιδείας ἀμυήτου ὄντος, ἡ αἴρεσις τοσοῦ-
τον ἦν πρόσφορος τοῖς τότε ἡθεσι καὶ το-
σοῦτον ἐπαγωγὸς, ὥστε καὶ πολλοὶ τῶν
ἀπὸ τῆς στοᾶς φιλοσόφων, οἷον Ἀρίστων
ὁ Χίος, Ἀπολλοφάνης καὶ Διονύσιος ὁ
Ἡρακλεώτης, ὡς ἀναφέρει ὁ Ἀθήναιος
(Ζ. 44), διώρυκτον τὸν τῆς ἡδονῆς καὶ ἀ-
ρετῆς μεσότοιχον καὶ μετέβαινον παρὰ τῇ
ἡδονῇ, ὅτε μὲν λάθρα, ὅτε δὲ ἐμφανῶς,
ὡς Διονύσιος ὁ Ἡρακλεώτης, ὁ ἐπικληθεὶς
Μεταθέμενος, ὅστις ἐν γήρατι ἀπυστὰς
τῶν τῆς στοᾶς λόγων πρὸς τὸν Ἐπίκου-
ρον μετεπήδησεν. Εἰς τοῦτον ἀναφέρεται
ὁ εὐχαρις οὗτος στίχος τοῦ Τίμωνος :

ἡνίκ' ἐχρῆν εὐναι, νῦν ἄρχεται ἡδύνεσθαι.

Οἱ ποιηταὶ τῆς μέσης καὶ νεωτέρας κω-
μωδίας Νικόστρατος, Μένανδρος, Φιλέται-
ρος, Θεόφιλος καὶ πολλοὶ βεβαίως ἄλλοι
ὠνθύλευον τὰς κωμωδίας αὐτῶν διὰ πολ-
λῶν εὐφυῶν φράσεων τῶν ἑταιρῶν. Ἑρμη-
σιάνκξ δὲ ὁ Κολοφώνιος, τρία ἐλεγειακὰ
βιβλία ἔγραψεν, ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῆς ὥ-
ραϊας Λεοντίου. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν
ἠκμαζεν ὁ ὀψοδαίδαλος Ἀρχέστρατος, ὁ
ὑπὸ φιληδονίας γῆν καὶ θάλασσαν περιελ-
θὼν, τὰ πρὸς γαστέρα ἐπιμελῶς ἐξετάσας
καὶ Γαστρολογίαν συγγράψας. Οἱ μάγειροι
ἦσαν περιζήτητοι, ἡ δὲ μαγειρικὴ ἐκαλεῖ-
το θεία τέχνη, ὡς ἰσχυρίζετο μάγειρός τις
ἐν τῷ Δυσκόλῳ, κωμῳδία τοῦ Μενάν-
δρου (Meineke Fragm. com. Gr. IV,
σελ. 408), οἱ δὲ παράσιτοι συνωστίζοντο
εἰς τὰς τραπέζας τῶν πλουσίων.

Τοιαύτη ἦτο ἡ κατάστασις τῶν τε ἡ-
θῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας, ὅτε ἐγεννήθη ὁ
Πύρρων τὸ ἔτος 384 π. Χ. ἐν Ἡλίδι, τῇ
πατρίδι Ἰππίου τοῦ σοφιστοῦ καὶ Φαίδω-
νος, μαθητοῦ τοῦ Σωκράτους· ὁ Πύρρων,
κατὰ τὴν μαρτυρίαν Διογένης τοῦ Λαερ-

τίου, λέγεται μακρόβιος γενόμενος, ζήσας
ὑπὲρ τὰ ἐννεήκοντα ἔτη, ὥστε πιθανολο-
γεῖται, ὅτι ἀπέθανε κατὰ τὰ ἔτη 289 ἢ
288. Πρὶν ἀσπασθῇ τὴν φιλοσοφίαν ἠσκει-
το περὶ τὴν ζωγραφικὴν, μάλιστα ἐν Ἡ-
λίδι, ὡς διηγείται Ἀντίγονος ὁ Καρύσιος
παρὰ Λαερτίῳ, ἐδείκνυντο ἔργα αὐτοῦ ζω-
γραφικά, ἰδίως λαμπαδιστά. Ἀλλὰ μικρὸν,
ἐπιδούσας τὴν ζωγραφικὴν, ἐτράπη ἐπὶ τὴν
φιλοσοφίαν, ἣτις τότε τοσοῦτον εὖωνος καὶ
προσφιλῆς τοῖς νεανίσκοις ἐτύγγανεν, ὅ-
σον σήμερον ἡ Νομικὴ καὶ ἡ Δημοσιογραφία.

Πρῶτος αὐτοῦ διδάσκαλος μνημονεύε-
ται, Βρύσων ἡ κατὰ τινὰς Δρύσων, υἱὸς
τοῦ Στίλπωνος, τοῦ φιλοσόφου ἐκείνου,
πρὸς ὃν, κατηγοροῦντά ποτε παρὰ πότον
Γλυκέρας, ὡς διαφθειρούσης τοὺς νέους,
ἀπῆντησεν ἡ ἐμμελής ἑταῖρα, «τὴν αὐτὴν
ἔχομεν αἰτίαν, ὡς Στίλπων· σέ τε γὰρ λέ-
γουσι διαφθεῖρειν τοὺς συντυγχάνοντάς
σοι ἀνωφελῆ καὶ ἐρωτικά σοφίσματα δι-
δάσκοντα, ἐμέ τε ὡσαύτως· μηδὲν οὖν δια-
φέρειν ἐπιτρίβομένοις καὶ κακῶς πάσχου-
σιν ἢ μετὰ φιλοσόφων ζῆν ἢ ἐταίρας.»
Μετὰ τὸν Βρύσωνα διήκουσε τοῦ Ἀδδηρί-
του Ἀναξάρχου, ὅστις ἐκαλεῖτο καὶ Εὐ-
δαιμονικὸς διὰ τὴν ἀπάθειαν καὶ εὐ-
δαιμονίαν τοῦ βίου. Ὁ Ἀναξάρχος οὗτος
ἦν μαθητὴς τοῦ Δημοκρίτου, ὥστε ὅλως
ἀδασιμὸς ἐστὶν ἡ γνώμη ἡ ἐν τῷ Λεξικῷ
τῶν βιογραφιῶν (Dict. de biographie
universelle) ἐκτεθειμένη, ὅτι ὁ Πύρρων
ἐγένετο μαθητὴς καὶ αὐτοῦ τοῦ Δημοκρί-
του· διότι τότε δὲν ἔζη πλέον ὁ Δημόκριτος.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ὁ Ἀλέξανδρος,
σκοπῶν νὰ κατακτήσῃ τὴν Ἀσίαν οὐ μόν-
ον διὰ τῶν ὅπλων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν
γραμματῶν, προσέλαβε πολλοὺς φιλοσό-
φους, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Ἀναξάρχος μετὰ τοῦ
μαθητοῦ αὐτοῦ Πύρρωνος, ὅστις, κατὰ τὸν
Λαέρτιον, συνεζήτησε πολλὰ φιλοσοφικά
ἀντικείμενα μετὰ τῶν Μάγων ἐν Χαλδαίᾳ,
καὶ τῶν Γυμνοσοφιστῶν ἐν Ἰνδίᾳ. Ἐν ἔ-
τος ὅμῳ πρὸ τῆς εἰς Βαβυλῶνα ἐπιστρο-
φῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ Πύρρων ἐπέστρεψεν
εἰς Ἡλίδαν, ὅπου τὸ τρίτον ἔτος τῆς 444ης
Ὀλυμπιάδος, ἦτοι ἀκριβῶς τὸ ἔτος, καθ' ὃ
ἀπέθανεν ὁ πολυμαθέστερος πάντων τῶν
φιλοσόφων Ἀριστοτέλης, ἱδρυσε τὴν σχο-

λὴν αὐτοῦ, ἥτις μεταξὺ τοσούτῳ παικί-
λων αἵρέσεων διατήρησεν ἰδιόρρυθμόν τινα
τάσιν. Ὁ Πύρρων ἀνεδείχθη πρῶτος ἀρχη-
γὸς τῆς σκεπτικῆς φιλοσοφίας, ἥ κατὰ
Σέξτον τὸν Ἐμπειρικόν, τῆς σκεπτικῆς
ἀγωγῆς.

Μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐπάνοδον ὁ
Πύρρων ἐβρίψεν ἐταστικὸν βλέμμα ἐπὶ τῆς
φιλοσοφούσης Ἑλλάδος καὶ δὲν εἶδεν ἢ τὸν
ἐγωϊσμόν τῶν πολυπληθῶν φιλοσόφων καὶ
σοφιστῶν, τὴν θέαν τῶν ἐκάστοτε πει-
σματωδῶς διαμαχομένων αἵρέσεων καὶ τὴν
δεινότητα τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν πρὸς
πολλοὺς πολεμίους εὐθαρσῶς ἀντιπρα-
τασσομένων μερῶν πανταχοῦ διέβλεπε
τὸν λόγον πολέμιον τῷ λόγῳ, καὶ ὁ Πύρ-
ρων ἐξεπλάγη. Οὐδένα εἶλεπε φιλόσοφον
ἐν ἡρεμίᾳ ψυχῆς τὸν βίον διαπανδῶντα καὶ
αὐτοὶ οἱ Ἐπικούρειοι, οἱ τὴν ἡδονὴν ὡς πυ-
ξίδα τοῦ βίου θέμενοι, δεινῶς ἐπασχον·
διότι μετὰ τὴν ἡδονὴν ἀπὸ τῶν ἀμέσως
τὴν ἀλγηδόνα. Ὁ Πύρρων ἐσκέφθη ἐπ' ὀ-
λίγον καὶ εὗρεν οὐχὶ τὴν ἀλήθειαν, διότι
ἡ εὕρεσις τῆς ἀληθείας παρήγε τὴν ἀπελ-
πιστικὴν διὰ τὸν Πύρρωνα ἐκείνην κατὰ-
στασιν, ἀλλὰ τὴν λύσιν τῆς ἀπείρας. Πά-
σαι αἱ πολυσχιδεῖς φιλοσοφικαὶ αἵρέσεις
εἰς δύο κυρίως μεγάλας αἵρέσεις ἠδύναντο
ν' ἀναχθῶσιν εἰς τὴν τῶν Δογματι-
στῶν καὶ τῶν νέων Ἀκαδημαϊκῶν.
Οἱ μὲν περὶ τὸν Ἀριστοτέλην, Ἐπίκουρον
καὶ τοὺς Στωϊκοὺς καὶ τινες ἄλλοι διε-
τείνοντο, ὅτι ζητοῦντες εὗρον τὴν ἀλή-
θειαν, καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ κυρίως Δογματι-
κοί, παρ' οἷς ὑπῆρχεν ἡ μεγίστη διαφωνία·
οἱ δὲ περὶ τὸν Κλειτόμαχον, Καρνεάδην
καὶ τοὺς ἄλλους Ἀκαδημαϊκοὺς ἀπεδεί-
κνυσαν ὅτι τὰ πράγματα εἰσιν ἀκατάληπτα,
ὑπεστήριζον τὴν ἀρνησιν τῆς εὐρέσεως τῶν
ζητουμένων καὶ ἠγωνίζοντο νὰ καταπο-
λεμῶσι τὰς ἀληθείας τῶν Δογματικῶν·
βάσις τῆς φιλοσοφίας τῶν μὲν πρώτων ἦτο
ἡ θέσις, ἥτοι ἡ κατὰφασις, τῶν δὲ δευ-
τέρων ἡ ἀρνησις. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρνησις
τῆς εὐρέσεως τῶν ζητουμένων ἦτο ἀλή-
θεια παρὰ τοῖς Ἀκαδημαϊκοῖς, εἰς ἣν ἐ-
φθανον οὗτοι ὀρίζοντες καὶ αἰτιολογοῦν-
τες. Σύγκρουσις τερατώδης καὶ ἀντίφασις
ὑπῆρχε παρὰ τοῖς Δογματικοῖς, ἀντίφασις

ἀδιέξοδος ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς ὁπαδοῖς
τῆς νέας Ἀκασημίας. Ὁ δὲ Πύρρων οὔτε
ἐκείνους, ἀλλ' οὔτε τοὺτους προὔτιμα.
Ποῦ λοιπὸν ἔπρεπε νὰ στηριχθῇ; Ἐάν ἦτο
δυνατὸν νὰ ἰδρῶσῃ τὴν σχολὴν αὐτοῦ ἐπὶ
βάσει συνισταμένης ἕκ τε τῆς καταφά-
σεως τῶν μὲν καὶ τῆς ἀρνήσεως τῶν δὲ,
θα ἦτο ἰσως τὸ μαλλὸν ἀξιάγαστον σύ-
στημα· ἀλλ' ἕκαστος ἐννοεῖ τὸ χιμαϊρικὸν
τοιούτου συστήματος· διότι τὸ ἕτερον ἀ-
ναγκαστικὸν ἐστὶ τοῦ ἑτέρου. Ὁ Πύρρων λοι-
πὸν χίρειν ἐάσας ἀμφοτέρους, εὗρε διέ-
ξοδον τῆς ἀμηχανίας, ἰδρύσας τὴν φιλο-
σοφίαν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπιμονὴν τῆς
ζητήσεως· διότι ὁ ἐπιμένων εἰς τὴν ζή-
τησιν, οὔτε τὴν εὕρεσιν τῶν ζητουμένων
ἰσχυρίζεται, οὔτε τὴν ἀρνησιν τῆς εὐρέ-
σεως αὐτῶν, ἀλλ' ἐπέχει.

Ὅτι ἐκ τοιούτων ὁρμώμενος σκέψεων ὁ
Πύρρων ἐγένετο ἀρχηγὸς τῆς τῶν σκεπτι-
κῶν αἵρέσεως, διδασκόμεθα παρὰ Σέξτου
τοῦ ἐμπειρικοῦ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῶν
Πυρρωνέων ὑποτυπώσεων. Διότι ὁ Πύρ-
ρων κατὰ τὴν μαρτυρίαν πάντων τῶν ἀρ-
χάων συγγραφέων οὐδὲν ἔγραψεν ἐκτὸς
ἐνὸς ποιήματος ἀφιερωθέντος εἰς τὴν Ἀλέ-
ξανδρον, ὅστις ἀδρῶς ἀντήμειψε τὴν φιλο-
φροσύνην τοῦ Πύρρωνος· ἀλλὰ τὰς διδα-
σκαλίας αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἀπεμνημόνευσαν
καὶ ἀνέπτυξαν οἱ εὐάριθμοι αὐτοῦ μαθη-
ταὶ Φίλων ὁ Ἀθηναῖος, Αἰνεσίδημος, Νου-
μήνιος, Νυσιφάνης ὁ Τήσιος, ὅστις κατὰ
τινας διήκουσε καὶ τοῦ Ἐπικούρου, Ἐκα-
ταῖος ὁ Ἀδδηρίτης καὶ ἰδίως Τίμων ὁ Φλιά-
σιος ὁ καὶ Σιλλογράφος διὰ τὸ τοὺς Σίλ-
λους συγγράψαι, ὅστις λέγεται χόρευ-
τῆς πρότερον ἐν θεάτρῳ γενόμενος καὶ
εἶτα μετὰ ζήλου τὴν Πύρρωνος δεξάμε-
νος φιλοσοφίαν· διὸ ἐκλήθη καὶ ὑποφή-
της τῶν Πύρρωνος λόγων. Ὁ δὲ Σέξ-
τος πολὺ μεταγενέστερος ὢν ἐν πλάτει
διετύπωσε τὰ τῶν σκεπτικῶν οὗτος, ὅ-
πως μὴ φωραθῇ ἀντιφάσεων πρὸς τὴν θε-
μελιώδη ἀρχὴν τῆς τῶν Πυρρωνείων αἵρέ-
σεως, οὕτω προοιμιάζεται· «περὶ οὐδενὸς
τῶν λεχθησομένων διαβεβαιούμεθα ὡς αὐ-
τως ἔχοντος πάντως, καθάπερ λέγομεν,
ἀλλὰ κατὰ τὸ νῦν φαινόμενον ἡμῖν ἴστω-
ρικῶς ἀπαγγέλλομεν περὶ ἐκάστου».

Οἱ δὲ παδοὶ τῆς σκεπτικῆς φιλοσοφίας καλοῦνται ζητητικοὶ ὡς αἰείποτε ζητοῦντες τὴν ἀλήθειαν, σκεπτικοὶ ὡς αἰωνίως σκεπτόμενοι, χωρὶς νὰ εὐρίσκωσι τὸ ζητούμενον· ἐφεκτικοὶ ὡς περὶ πάντος ἐπέχοντες καὶ οὐδὲν ὀρίζοντες. Καλοῦνται δὲ καὶ Πυρρόναιοι ἀπὸ τοῦ φαίνεσθαι τὸν Πύρωνα σωματικώτερον καὶ ἐπιφανέστερον τῶν πρὸ αὐτοῦ προσεληλυθέναι τῇ σκέψει· ἀλλ' ὁ Θεοδόσιος δπαδὸς τῆς αὐτῆς αἵρέσεως, ὡς βεβαιοὶ Διογένης ὁ Λαέρτιος, συνεπέστερος φαινόμενος τῶν ἄλλων σκεπτικῶν ἀνθίστατο κατὰ τῆς τελευταίας ἐπικλήσεως διατεινόμενος ὅτι δὲν πρέπει νὰ καλῶνται οἱ σκεπτικοὶ Πυρρόναιοι· διότι ἐὰν πᾶσα τῆς διανοίας κίνησις ἀκατάληπτος διατελῇ, πῶς δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τὴν τοῦ Πυρρόνου διάθεσιν;

Σέξτος ὁ Ἐμπειρικός οὕτως ὀρίζει τὴν βᾶσιν τῆς τῶν σκεπτικῶν αἵρέσεως. «Ἔστι δὲ ἡ σκεπτικὴ δύναμις ἀντιθετικὴ φαινομένων τε καὶ νοουμένων καθ' οἷον ὅποτε τρόπον, ἀφ' ἧς ἐρχόμεθα διὰ τὴν ἐν τοῖς ἀντικειμένοις πράγμασι καὶ λόγοις ἰσοσθένειαν τὸ μὲν πρῶτον εἰς ἐποχὴν, τὸ δὲ μετὰ ταῦτα εἰς ἀταρχίαν». Καὶ ἰσοσθένεια μὲν ἐστὶν ἡ κατὰ πίστιν καὶ ἀπιστίαν ἰσότης «ὡς μηδὲνα μηδενὸς προκείσθαι τῶν μαχομένων λόγων ὡς πιστότερον»· ἐποχὴ δὲ λέγεται ἡ στάσις τῆς διανοίας, δι' ἣν οὔτε αἰρομέν τι οὔτε τίθεμεν, ἀταρχία δὲ ἐστὶ ψυχῆς ἀοχλησία καὶ γαληνότης.

Αἱ θεμελιώδεις αὐταὶ ἀρχαὶ τῆς Πυρρόνου αἵρέσεως, λέγουσιν, δὲν εὐρέθησαν πρῶτον ὑπὸ τοῦ Πυρρόνου, ἀλλὰ πολλοὶ ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου μέχρις αὐτοῦ σαφῶς ἐξεφράσθησαν κατ' αὐτάς. Οἱ ἐξῆς δύο στίχοι τοῦ Ὀμήρου:

Ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς ἐνθα καὶ ἐνθα
καὶ

ὁποῖον κ' εἴπῃσθα ἔπος, τοῖον κ' ἐπακούσας
ἐννοοῦσι τὴν ἰσοσθένειαν καὶ ἀντίθεσιν τῶν λόγων. Πολλὰ τῶν παραγγελημάτων τῶν ἐπτὰ σοφῶν τὸ αὐτὸ δηλοῦσιν· οἷον μὴδὲν ἄγαν, καὶ ἐγγύα πάρα δ' ἄτακτος· εἰς τὸν βεβαίως καὶ πεπεισμένως ἐγ-

γνώμενον ἐπέρχεται πάντοτε βλάβη τις. Καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν πολλοῖς ἄξιος φαίνεται τοῦ μεταγενεστέρου Πυρρόνου, ἰδίως δ' ἐν τοῖς ἐξῆς:

Τίς δ' οἶδεν, εἰ τὸ ζῆν μὲν ἐστὶ κατθανεῖν
τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν νομίζεται βροτοῖς.

Ζήνων ὁ Ἐλεάτης ἀπεδείκνυσεν ὅτι κίνησις δὲν ὑπάρχει· «τὸ κινούμενον οὐτ' ἐν ᾧ ἐστὶ τόπῳ κινεῖται, οὐτ' ἐν ᾧ μὴ ἐστὶν». Ὁ Σωκράτης ἐπανελάμβανεν ὅτι οὐδὲν οἶδεν. Ἰδίως δὲ ὁ Δημόκριτος τὴν περὶ πάντων ἀμφιβολίαν ἐκφράζει λέγων· «ἐτεῆ δὲ οὐδὲν ἴδμεν ἐν βυθῷ γάρ ἡ ἀληθεῖα». Γνωστὸν δ' ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἀριστοκλέους (1. 4) ὅτι ὁ Πύρρων ἐπιμελῶς ἐνέσχυεν εἰς τὴν μελέτην τῶν συγγραμμάτων τοῦ Δημοκρίτου, ἀφ' οὗ μάλιστα καὶ Ἀνάξαρχος ὁ μαθητὴς τοῦ Δημοκρίτου ἦν ὁ προσφιλέστερος αὐτῷ φιλόσοφος τῆς τότε ἐποχῆς.

Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἀποδεικνύουσι μόνον ὅτι πολλοὶ καὶ πρὸ τοῦ Πυρρόνου ὑπῆρχαν οἱ περὶ τῶν πραγμάτων καὶ λόγων ἀμφιβάλλοντες, ἀλλ' αἱ ἀμφιβολίαι αὐτῶν προήρχοντο εἴτε ἐκ σιφιστικοῦ πνεύματος, ὡς αἱ τοῦ Ζήνωνος, εἴτε ἐξ ὑπερβαλλούσης μετριοφροσύνης, ὡς αἱ τοῦ Σωκράτους, εἴτε τυχαίως καὶ ἐν ἀποφθέγμασιν ἐξεφέροντο. Ἀλλὰ μόνος ὁ Πύρρων ἠδυνήθη διὰ τῆς σοβαρᾶς καταλήψεως τῆς ἐννοίας τοῦ ἐπέχειν νὰ καθιερώσῃ φιλοσοφικὸν σύστημα συνεπὲς κατὰ τὸ πλεῖστον. Οἱ φιλόσοφοι συνήθως δοῦνται οὐχὶ τόσον διὰ τὴν σύλληψιν ιδέας τινὸς, ὅσον διὰ τὴν κατάλληλον αὐτῆς χρῆσιν καὶ ἀνέπτυξιν. Ὁρθῶς λοιπὸν Ἀσκάνιος ὁ Ἀβδηρίτης βεβαιοὶ ὅτι ὁ Πύρρων πρῶτος εἰσήγαγε τὸ τῆς ἀκατάληψίας καὶ ἐποχῆς εἶδος. Διὰ τοῦτο οἱ σκεπτικοὶ ἐκλήθησαν καὶ Πυρρόναιοι, τὸ δὲ ὄνομα τοῦτο διαδραμὸν τοσαύτους αἰῶνας, καὶ τοι οὐδενὸς συγγράμματος τοῦ Πυρρόνου μνημονευομένου, παρ' οὐδενὸς διημφισβητήθη.

Ὁ Τίμων ἔλεγεν· ὅτι τέλος τῆς φιλοσοφίας ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία ἥτοι ἡ ἀταρχία· ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι διὰ τούτων ἐπαναλαμβάνει τοὺς λόγους τοῦ Πυρρόνου,

ὁ Πύρρων ἐν μέρει κατατάσσεται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν, εἰς ἣν καὶ πολλοὶ ἄλλοι Σωκρατικοί, οἵτινες μόνην τὴν ἀρετὴν ὡς τέλος τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου δεχόμενοι ἐταύτιζον τὴν ἀρετὴν τῇ εὐδαιμονίᾳ. Τὸ τέλος λοιπὸν ἀπετέλει οὐσιῶδες προσὸν τῆς φιλοσοφίας τοῦ Πύρρωνος καὶ τῶν ἀρχαιοτέρων σκεπτικῶν· ἀλλὰ τοῦτο ἀντέφασκεν εἰς τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν τῆς Πυρρῶνείου φιλοσοφίας, καθ' ἣν οὐδὲν οὔτε αἵρεται οὔτε τίθεται. Διὰ τοῦτο οἱ νεώτεροι σκεπτικοὶ τοῦτο πρῶτον διορθοῦσιν οὕτως αἰτιολογούντες. Οἱ σκεπτικοὶ ἡλπίζον, λέγει ὁ Σέξτος, ν' ἀσκήσωσι τὴν ἀταραξίαν διὰ τοῦ ἐπικρίναι τὴν ἀνωμαλίαν τῶν φαινομένων τε καὶ νοουμένων. μὴ δυνηθέντες δὲ νὰ ἐπιτύχωσι τούτου ἐπέσχον, ἐπισχοῦσι δ' αὐτοῖς οἷον τυχικῶς ἡ ἀταραξία παρηκολούθησεν, ὡς σκιά σώματι· διότι ὁ ἀοριστὸν περὶ τῶν πρὸς τὴν φύσιν καλῶν ἢ κακῶν οὔτε φεύγει τι οὔτε διώκει συντόμως· ἄρα ἀταρακτεῖ καὶ εὐδαιμονεῖ· συνέβη λοιπὸν τοῖς σκεπτικοῖς ὅ,τι συνέβη καὶ Ἀπελλῇ τῷ ζωγράφῳ, ὅστις ζωγραφῶν ποτὲ ἵππον καὶ θέλων νὰ μιμηθῇ τῇ γραφίδι τὸν ἀφρὸν τοῦ ἵππου οὕτως ἀπετύγχανεν, ὥστε ὀργισθεὶς προσέβριψε τῇ εἰκόνι τὴν σπογγίαν, εἰς ἣν ἀπέμασσε τὰ ἐκ τοῦ γραφείου χρώματα, ἀλλ' ἡ σπογγία προσαψαμένη τοῦ ἵππου ἔκαμεν ἀξιοθαύμαστον μίμημα ἀφροῦ.

Ὁ Πύρρων ὀρίσας τί τὸ τέλος τῆς φιλοσοφίας, λέγει διὰ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Τίμωνος· «τὸν μέλλοντα εὐδαιμονήσῃν εἰς τρία ταῦτα βλέπειν, πρῶτον μὲν ὅποιον πέφυκε τὰ πράγματα, δεύτερον δὲ τίνα χρὴ τρόπον ἡμᾶς πρὸς αὐτὰ διακείσθαι· τελευταῖον δὲ τί περιέσται τοῖς οὕτως ἔχουσι.» ἦτοι τίνες αἱ συνέπειαι τῶν σχέσεων τούτων. Ἐπὶ τῆς λύσεως τοῦ πρώτου ζητήματος στηρίζει τὴν αἵρεσιν αὐτοῦ ὁ Πύρρων· λύει δὲ τὸ ζήτημα τοῦτο ὁ Πύρρων, ἀποφαινόμενος ὅτι τὰ πράγματα ἀδιάφορά εἰσι καὶ ἀστάθμητα καὶ ἀνέγκριτα· διὰ τοῦτο μήτε αἱ αἰσθήσεις ἡμῶν, μήτε αἱ δόξαι ἀληθεύουσιν ἢ ψεύδονται· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον τόδε ἢ τόδε εἶναι ἕκαστον· τὰ δὲ πράγματά εἰσι ἀστάθμητα καὶ ἀνέγκριτα διὰ τὴν ἀντί-

θεσιν αὐτῶν. Ὑπάρχει δὲ ἡ ἀντίθεσις κατὰ τρεῖς τρόπους· 1) ἀντιτίθενται φαινόμενα φαινόμενοις· π. χ. ὁ αὐτὸς πύργος πόρρωθεν μὲν στογγύλος, ἐγγύθεν δὲ τετράγωνος φαίνεται· 2) νοούμενα νοουμένοις· π. χ. εἰς τὸν βεβασιῶντα τὴν θείαν πρόνοιαν ἀντιθέτουσιν οἱ Πυρρῶνισοί, τὸ τοῦς μὲν ἀγαθοὺς δυσπραγεῖν πολλάκις, τοῦς δὲ κακοὺς εὐπραγεῖν, καὶ 3) φαινόμενα νοουμένοις. Ὅταν λοιπὸν ἐπὶ τοῦ πρώτου ζητήματος ἐπέχουσιν οἱ περὶ τὸν Πύρρωνα, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δύο ζητημάτων ἀναγκασίως ἐφεκτέον. Ἐκ τούτων ὁμῶς δὲν ἔπεται, ὅτι ἀναιροῦσι τὰ πάντα, ὡς θέλει ἀποδειχθῇ κατωτέρω.

Δέκα ἐπιχειρήματα ἀναφέρονται, δι' ὧν οἱ Πυρρῶνισοὶ ἀπεδείκνυν, ὅτι ὀρθῶς ἐπέσχον περὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν λόγων. Τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα καλοῦνται συνωνύμως τρόποι, λόγοι καὶ τόποι· ἀποδίδονται δὲ εὐλόγως εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς σκεπτικῆς σχολῆς, ὡς βεβαιοὶ καὶ ὁ Σουΐδας (ἐν λεξ. Λαμπρίας.)

Πρῶτος τρόπος ἐστὶν ὁ παρὰ τὰς διαφοράς τῶν ζώων πρὸς ἡδονὴν καὶ ἀλγηδόνα καὶ βλάβην καὶ ὠφέλειαν· διότι ἐκ τῶν αὐτῶν πραγμάτων δὲν προέρχονται πάντοτε τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, οὐδὲ αἱ αὐταὶ ἐντυπώσεις ἢ φαντασίαι, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν σκεπτικῶν. Διότι τῶν ζώων τὰ μὲν χωρὶς μίξεως γίνονται, ὡς τὰ πυρίδια, ὁ Ἀράβιος φοῖνιξ καὶ αἱ εὐλαὶ (εἶδος σκυλῆκων), τὰ δὲ ἐξ ἐπιπλοκῆς, ὡς οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ἄλλα ζῶα· καὶ τὰ μὲν οὕτως, τὰ δὲ οὕτως συγκέκριται· διὸ ἀναγκασίως διαφέρουσι καὶ κατὰ τὰς αἰσθήσεις· οἱ κίρκοι π. χ. εἰσὶν ὀξυδερκέστατοι, οἱ κύνες ὀσφρητικώτατοι κτλ. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι τοῖς διαφοροῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς, διάφορα καὶ τὰ φαντάσματα προσπίπτουσι. Καὶ εἰς μὲν τὴν αἴγα ὁ θαλλός ἐστὶν ἐδώδιμος, εἰς δὲ τὸν ἄνθρωπον πικρός· καὶ τὸ κώνειον εἰς μὲν τὴν ὄρυγα τρώγιμον, εἰς δὲ τὸν ἄνθρωπον θανάσιμον. Ἄρα ἀρμοδιώτατον εἰς τὴν τοιαύτην διαμάχην τῶν φαινομένων καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν αἰσθήσεων ἐστὶ τὸ ἐπέχειν.

Δεύτερος τρόπος ἐστὶν ὁ παρὰ τὰς τῶν ἀνθρώπων φύσεις καὶ ἰδιοσυγκρασίας. Δη-

μορφῶν ὁ τραπεζοκόμος τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγεται ὅτι ἐν σκιά μὲν ἐθάλπεται, ἐν ἡλίῳ δὲ ἐρρίγῃ. Ἄνδρων δὲ ὁ Ἀργεῖος, ὡς φησιν Ἀριστοτέλης, διὰ τῆς ἀνύδρου Λιθύης ὠδεύειν ἄποτος· καὶ ὁ μὲν ἱατρικῆς, ὁ δὲ γεωργίας, ἄλλος ἐμπορίας ὀρέγεται· καὶ ταῦτα τινὰς μὲν βλάπτουσι, τινὰς δὲ ὠφελοῦσιν Ὅθεν ἐφεκτέον.

Τρίτος ὁ παρὰ τὰς διαφορὰς τῶν αἰσθητηρίων κατασκευάς. Τὸ μῆλον π. χ. δράσει μὲν ὠχρὸν, γεύσει δὲ γλυκὺ, βσφρήσει δὲ εὐῶδες ὑποπίπτει· καὶ αὕτῃ δὲ ἡ μορφή παρὰ τὰς διαφορὰς τῶν κατόπτρων ἀλλοία θεωρεῖται, (ὥστε αἱ δύσμορφοι Κυρίαι πυρρῶνίζουσαι κατὰ τοῦτο, πολλὴν παραμυθίαν δύνανται νὰ εὐρίσκωσι καὶ σήμερον). Τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἐξηγόμενον συμπέρασμα ἐστὶ μὴ μᾶλλον τοῖον τὸ φαινόμενον ἢ ἀλλοῖον.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΠΕΡΙΠΤΗΣΕΩΣ.

I

Τὸν παρελθόντα χειμῶνα, ἐγκαταλείψας τὰς ἐν Λονδίνῳ ἐμπορικὰς ἀσχολίας μου, εἰς ἃς νηπιόθεν, ἐπεδόθη, ἀνέλαβον τὴν περιήγησιν τῆς Ἀνατολῆς, τὸ μὲν ἵνα ἀναπαύσω τὸ πνεῦμα τῶν ἀενάων ἐκείνων καὶ ἀτελευτήτων σκέψεων, εἰς ἃς ἀναγκάζονται οἱ τοῦ κερδῶου Ἑρμοῦ ἐρασταί, τὸ δὲ ἵνα γνωρίσω καὶ τὴν πρωτεύουσαν, τὰς Ἀθήνας, τῆς μικρᾶς ἐκείνης γωνίας, τῆς ἐλευθέρας, ἐκ τῆς δούλης πατρίδος μου, καὶ τὴν λοιπὴν πατρίδα γῆν, ἐν ᾗ ἔπεσον μαχόμενοι ὅτε πατὴρ καὶ θεῖός μου· καθ' ὅσον ἐγὼ ἐξανδραποδισθεὶς νηπιόθεν, κατὰ τὴν τῆς Χίου καταστροφὴν, καὶ καταντήσας διὰ πολλῶν περιπετειῶν εἰς Ἀγγλίαν, ἐνθα προήχθην, ἡγνῶουν ἐντελῶς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὴν οἰκογενεάν μου. Τὸ μόνον ὅπερ περὶ τῆς οἰκογενείας

μου ἔμαθον κατόπιν, ἦτο ὅτι εἶχον δύο ἀδελφοὺς πρεσβυτέρους πεσόντας κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα.

Ἀπὸ τῆς ἀρχαίας καθέδρας τῶν Κωνσταντίνων, τῆς βασιλευούσης ταύτης τῶν πόλεων ἔφθασα τέλος καὶ εἰς τὸ ἄστυ τῆς Παλλάδος, εἰς ὃ οἷτε παρεπιδημοῦντες ἐκεῖ ξένοι, καὶ οἱ ἐνοικοῦντες φίλοι μου ἔσπευσαν νὰ μὲ ὑποδεχθῶσι μεθ' ὅσης πομπῆς ἀρμόζει εἰς ἄνδρα ἀποφυγόντα πρὸ πολλοῦ τὰς τιμὰς καὶ τὴν δόξαν διὰ τὸ συμφέρον καὶ τὴν εὐζωίαν. Ἀφοῦ μὲ περιήγαγον εἰς τὰ σημαντικώτερα τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων μνημείων ἐπὶ τόσον, ὥστε τὰ πάντα λεπτομερέστατα ἔμαθον καὶ κατήντησα σχεδὸν ἀρχαιολόγος καὶ καλλιτέχνης, ἐνῶ πρὸ τούτου εἰς παντελεῖαν ἄγνοίαν τῶν πραγμάτων αὐτῶν εὐρισκόμην, ἤρχισα πλέον καὶ μόνος νὰ διατρέχω τὰς ἀγυῖας, θαυμάζων τὴν πρόοδον, ἣν αἱ Ἀθηναὶ εἰς τόσον βραχὺ χρόνον διάστημα ἐδείκνυν πρὸς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ καλὰ ἐν γένει.

Ἐκεῖ διήλθον τὴν παραμονὴν τοῦ νέου ἔτους 1868, ἣτις ἀληθῶς οὐκ ὀλίγη ἐντύπωσιν μ' ἐνεποίησε, διότι εἶδον τὴν ἡμέραν ἐκείνην τοὺς πάντας ἐπὶ ποδῶς, κατὰ μήκος διερχομένους πλέον ἢ ἐπτάκις τὰς ὁδοὺς τοῦ Αἰόλου καὶ Ἑρμοῦ, καθ' ἃς κεῖνται τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα πολιορκούμενα τότε ὑπ' ἀνθρώπων, πάσης ἡλικίας καὶ φύλου, τοὺς πάντας συρίζοντας καὶ συριζομένους, πρωτοφανῆ τρόπον τῆς τοῦ παλαιοῦ ἔτους ἀποπομπῆς καὶ ὑποδοχῆς τοῦ νέου.

Ἐκεῖ διήνυσα τὰς Ἀποκρέας, καθ' ἃς διεσκέδασα ἀρκετὰ καλῶς, χάρις τῇ εὐμενεῖ συστάσει τῶν φίλων μου παρὰ τισι τῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκῶν, ἐν οἷς ἀληθῶς ἡ πολυτέλεια καὶ ἐθιμοτυπία ἥκιστα συμβιβάζεται μὲ τὴν ἐν γένει λιτότητα τῶν Ἑλλήνων. Εἶδον τοὺς προσωπιδοφόρους καὶ τοὺς χοροὺς, τὰς μούσικας καὶ τὴν ἐθνικὴν σκηνὴν, ἐν ὅλοις πάντα τὰ θεάματα, ἅτινα ἀπολαμβάνων τις ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι, αἰσθάνεται μείζονα εὐχαρίστησιν ἢ ἐν ἄλλῃ οἰαδήποτε χώρᾳ, ἐν ᾗ ἔστωσαν καὶ λαμπρότερα, μολονότι, μ' ὅλην μου τὴν περὶ τὴν διάγνωσιν τῶν χαρακτήρων